
DIJK EN
WAARD

De lokale en regionale bijdrage aan de weerbaarheidsopgave

20 januari 2026

Introductie

- Onze betrokkenheid met dit onderwerp en introductie.

Maarten Poorter
Burgemeester

Dirk Sijbesma
Strategisch adviseur Veiligheid

Inhoud

- Aanleiding
- Beleidskaders en achtergronden
- Langdurige stroomuitval
- Campagne Denk vooruit
- Opdracht Veiligheidsberaad en VNG
- De lokale aanpak
- Pilot noodsteunpunten
- Vragen

Aanleiding

Waarom de weerbaarheidsopgave noodzakelijk is

Verslechterde internationale veiligheidssituatie

- Geopolitieke spanningen, hybride dreigingen en de Russische oorlog in Oekraïne maken Nederland kwetsbaar.
- Voor het eerst in lange tijd is een grootschalig gewapend conflict in Europa reëel, met mogelijk doorwerking naar Nederland.

Aanleiding

Brede dreigingen, niet alleen militair

- Naast militaire dreiging ook risico's op maatschappelijke ontwrichting door langdurige uitval van vitale processen, klimaat gerelateerde rampen en pandemieën.

Waarom lokaal en regionaal?

- Gevolgen van crises worden lokaal gevoeld: bij inwoners, bedrijven en instellingen.
- Gemeenten hebben een wettelijke taak in crisisbeheersing en spelen een sleutelrol in het verbinden van inwoners en organisaties aan de weerbaarheidsopgave.
- De veiligheidsregio ondersteund gemeenten met verschillende programma's.

Beleidskaders en achtergronden

Internationale en nationale kaders

- **NAVO:** Artikel 3 verplicht lidstaten tot weerbaarheid; NAVO-weerbaarheidsdoelen richten zich op continuïteit van overheid, vitale infrastructuur, voedsel- en drinkwatervoorzieningen, gezondheidzorg, communicatie en transport.
- **EU:** Initiatieven tot stimuleren van de civiele paraatheid en samenwerking.
- **Nederland:** Uitrol veiligheidsstrategie voor Koninkrijk der Nederlanden, met ambitie: een weerbare maatschappij en parate krijgsmacht.
- **Gemeenten:** Geven uitvoering aan weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau.

Beleidskaders en achtergronden

Beleidsprincipes

- **All-hazard benadering:** Voorbereiden op alle typen van crises, ongeacht de oorzaak.
- **Whole-of-society aanpak:** Overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en inwoners worden gevraagd bij te dragen.

Beleidskaders en achtergronden

Financiële kaders

- Kabinet stelt vanaf 2027 structureel €70 miljoen beschikbaar voor maatschappelijk weerbaarheid (noodsteunpunten, burgerhulpverlening, en publiekscampagne).
- Mogelijk extra middelen via verhoogde NAVO-norm (tot 5% BBP, waarvan 1,5% voor maatschappelijke weerbaarheid).

NB: Het versterken van de lokale weerbaarheid en veerkracht voor een crisisbestendige samenleving kost extra geld.

Langdurige stroomuitval

Leren omgaan met langdurige uitval, schaarste en verstoring

Context

- Nederland is sterk afhankelijk van elektriciteit.
- Nederland kent een zeer betrouwbaar elektriciteitsnetwerk.
- Hoe betrouwbaarder iets is, hoe minder we voorbereid zijn op uitval.
- Stroomuitval leidt tot een enorme reeks aan maatschappelijke gevolgen.
- Het is een maatgevend scenario in de voorbereiding op grote crises en incidenten.

Langdurige stroomuitval

De impact op de samenleving in fasen

- **Direct:** lichten en verkeerslichten vallen uit, mensen zitten vast in treinen en liften, pinbetalingen zijn niet meer mogelijk → **er is een cascade aan effecten.**
- **Na 8 uur:** de meeste winkels gaan sluiten, telefonie is veelal niet meer mogelijk, koeling en vriezers lopen risico → **er is een grote behoefte aan informatie.**
- **Na 24 uur:** voedsel begint te bederven, drinkwaterpompen en rioolsystemen werken onvoldoende, schappen in winkels worden niet meer aangevuld → **er ontstaat schaarste: voedsel, brandstof, water, medicijnen.**

Campagne Denk vooruit

Landelijke campagne, gecoördineerd door het NCTV (Min. JenV)

Doel: Bewustzijn creëren over toenemende risico's en burgers activeren om de eerste 72 uur in een noodsituatie zelf te kunnen overbruggen.

Drie concrete stappen

1. Noodpakket samenstellen (o.a. water, zaklamp, powerbank, grondstoffen).
2. Noodplan maken (rolverdeling en afspraken binnen gezin, hulp aan buren).
3. Erover praten en hulp organiseren (met familie, buurt, netwerk).

Campagne Denk vooruit

Middelen en bereik

- TV-, radio- en online-campagne sinds 1 november 2025.
- Huis-aan-huis informatie boekje in 8,5 miljoen huishouders (25 nov – 10 jan).
- Regionale partners: netbeheerders, gemeenten, veiligheidsregio’s dragen boodschap uit.

Veiligheidsberaad ⟷ VNG

Programma ‘versterken weerbaarheid’

- Versterken eigen continuïteit
- Noodsteunpunten
- Risicocommunicatie
- Geopolitieke dreiging
- Extreem weer
- Uitval elektriciteit
- Veerkrachtig netwerk

Handreiking weerbaarheid en veerkracht op lokaal niveau

Voor het lokaal bestuur, beleidsadviseurs en samenwerkingspartners

De lokale aanpak

- **Integrale uitvoeringen van cruciale maatregelen** uit de VNG-handreiking, zoals noodsteunpunten, crisiscommunicatie en actualisatie van het bedrijfscontinuïteitplan.
- **Aanstellen van een projectleider** om het plan op te stellen, uitvoering te coördineren en samenwerking met interne en externe partners te borgen.
- **Gefaseerde uitvoering over twee jaar**, waarna het de bedoeling is dat borging in de organisatie plaatsvindt.

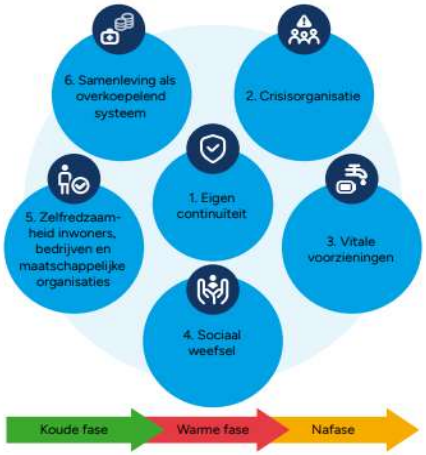
Doel: Betere voorbereiding op crises, continuïteit van dienstverlening en verhoogde zelfredzaamheid van inwoners.

DIJK EN WAARD

Maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht

De lokale aanpak

Maatregelen per pijler

- **Eigen continuïteit**: BCM, digitale infrastructuur, interne communicatie.
- **Crisisorganisatie**: Communicatieplan, noodsteunpunten, burgerhulpverlening.
- **Vitale voorzieningen**: Stroom, drinkwater, afval, mobiliteit.
- **Sociaal weefsel**: Netwerken, sleutelfiguren, participatie.
- **Zelfredzaamheid**: Voorlichting, informatieboekje, digitale veiligheid.
- **Overkoepelend systeem**: Democratie, publieke zorg, uitvaartzorg.

Pilot noodsteunpunten

Wat zijn noodsteunpunten?

- **Locaties voor hulp en informatie** in bestaande gebouwen zoals buurthuizen of wijksteunpunten.
- **Functies:** Betrouwbare informatievoorziening, mogelijkheid om een 112-melding door te geven als telefonie uitvalt, ondersteuning voor inwoners die niet zelfredzaam zijn.
- **Aansturing:** Elk noodsteunpunt staat in contact met een coördinatiepunt (vaak een brandweerkazerne).
- **Pilot:** Start in 2026 in Alkmaar, Den Helder, Medemblik en Schagen. Burgemeester Poorter heeft de portefeuille pilot noodsteunpunten.
- Alle veiligheidsregio's in Nederland voeren een pilot uit.

DIJK EN WAARD

VRAGEN?